

Protocol Het zieke Kind

Hoe op een verantwoorde manier om te gaan met zieke, chronisch zieke en ernstig zieke kinderen

Actie	Datum
Vaststelling DB	April 2016
Vaststelling GMR	1 februari 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen blz. 3
2. Het kind wordt ziek op school blz. 4
ziekte en medicatie
wat als een kind naar de Spoed Eisende Hulp of huisartsenpost moet?
3. Het verstrekken van medicijnen en medische handelingen op verzoek blz. 7
wettelijke regels
enkele praktische richtlijnen
bekwaamheidsverklaring
4. Hoe te handelen bij langdurig / chronisch zieke kinderen? Blz. 12
5. Hoe te handelen bij ongeneeslijk zieke kinderen? Blz. 14
6. Richtlijnen: hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van blz. 15

Bijlagen

1. Toestemmingsformulier: "Het kind wordt ziek op school"
2. Toestemmingsformulier: "Het verstrekken van medicijnen op verzoek"
3. Toestemmingsformulier voor uitvoeren van medische handelingen
4. Bekwaamheidsverklaring
5. Stappenplan "kind wordt onwel"
6. Overzicht "Eerste hulp bij ongelukken"

Voor een beschrijving van diverse kinder- en infectieziekten verwijzen we naar de website van de GGD Rotterdam www.ggdrotterdam.rijnmond.nl (doorklikken naar jeugd en gezin).

1. Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Iedere school heeft te maken met kinderen die tijdelijk niet naar school kunnen komen, omdat ze ziek zijn. De aard van de ziekte kan heel verschillend zijn: een griepje, een levensbedreigende ziekte, een ongeval, een chronische ziekte of psychosomatische klachten. Daarnaast worden leerkrachten op school regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet. Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouders/verzorgers* om hun kinderen een door een arts voorgeschreven medicijn toe te dienen.

Een enkele keer wordt medisch handelen van een leerkracht gevraagd zoals het geven van sondevoeding, het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie.

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Leerkrachten begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn.

Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat zij in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leerkrachten en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Dit protocol beschrijft hoe je als school omgaat met zieke kinderen in verschillende gradaties. Daarnaast is beschreven waar welke verantwoordelijkheid ligt als het gaat om het toedienen van medicijnen op school en zijn er verschillende toestemmingsformulieren in opgenomen. Om in alle omstandigheden de noodlijsten van leerlingen voor handen te hebben, kan de app ParnasSys leerkracht geïnstalleerd worden op de smartphone.

Het protocol is bindend voor alle scholen van PCPO.

Barendrecht, februari 2016

* In het vervolg van dit protocol wordt gesproken over ouders, waar ouders / verzorgers bedoeld wordt.

2. Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school en krijgt het tijdens de schooluren last van bijvoorbeeld hoofd- buik- of oorpijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt worden. Een leerkracht verstrekt dan vaak, zonder toestemming of medeweten van ouders, medicijnen (bv. paracetamol of Azaron i.v.m. insectenbeet).

In zijn algemeenheid is een leerkracht niet deskundig en bevoegd om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is naar huis moet. De leerkracht zal namens de schoolleiding, in geval van ziekte, altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren:

- wanneer wordt het kind gehaald en door wie?
- is er iemand thuis om het kind op te vangen?

Wanneer een kind ziek wordt op school, worden de ouders gebeld met het verzoek het kind op te komen halen. I.v.m. zorgvuldig handelen is het raadzaam dit gesprek in bijzijn van een collega te voeren waarbij een terugkoppeling van de situatie gegeven wordt.

Een kind wordt in geen geval alleen naar huis gestuurd. De ouders zijn te allen tijde verantwoordelijk voor het regelen van het transport. Dat betekent dat het kind niet door een leerkracht naar huis gebracht mag worden.

Wanneer de ouders niet bereikbaar zijn:

- zal de huisarts van het kind worden gebeld.
- en de huisarts onbereikbaar is, zal de huisarts in de directe omgeving van de school worden gebeld.
- en ook de huisarts in de directe omgeving van de school onbereikbaar is, zal de Spoed Eisende Hulp (en tussen 17.00 en 08.00 uur de huisartsenpost) of 112 worden gebeld.

Het is belangrijk om met de huisarts in de directe omgeving van de school afspraken te maken over hulp in geval van een ongeluk of ziekte. Alle communicatie zal op dat moment schriftelijk worden vastgelegd in het dossier van de leerling.

Ziekte en medicatie

Medewerkers van een onderwijsinstelling zijn niet bevoegd en bekwaam om medicatie te geven. Hierbij zijn de volgende richtlijnen van toepassing:

- Indien een kind op voorschrift van een arts medicatie nodig heeft, mag dat alleen gegeven worden als er een toestemmingsverklaring van ouders is.

- Kinderen mogen tijdens de schooltijd geen medicatie bij zich hebben, dus moeten zij dit bij aankomst op school direct bij de leerkracht inleveren.
- De leerkracht mag, als het niet nodig is, geen voorraad op school hebben, hij/zij dient de dosering voor één schooldag te ontvangen van een kind of zijn/haar ouders.
- Bij uitzondering kan hier van afgeweken worden, bijvoorbeeld als het kind hier zelf niet voor kan zorgen, de aard van de aandoening of de thuissituatie dusdanig is dat hier van afgeweken moet worden. De medicijnen moeten in dat geval achter slot opgeborgen worden en er moet een toestemmingsverklaring worden ondertekend door de ouders.
- Indien er een toestemmingsverklaring wordt opgesteld moet de directeur/leidinggevende op de hoogte worden gebracht. Deze informatie wordt bewaard in het dossier van de leerling.

Wat als een kind naar de Spoed Eisende Hulp (SEH), huisarts of huisartsenpost (tussen 17.00 uur 's middags en 08.00 uur 's morgens) moet?

Wanneer de zorg niet naar het kind kan komen en het kind naar de zorg gebracht moet worden, gelden de volgende procedures en uitgangspunten:

- Leerkrachten of ander personeel rijden niet.
- De ouders worden ingelicht.
- De SEH of huisarts(enpost) wordt ingelicht.
- Kunnen ouders (om wat voor reden dan ook) het kind niet zelf ophalen, dan wordt 112 gebeld en wordt, afhankelijk van de ernst van de situatie, de situatie uitgelegd. Aan de meldkamer wordt doorgegeven, dat het personeel van school niet kan (en vooral niet mag) beoordelen wat de ernst van de situatie is. De school mag en kan geen verantwoording nemen.
- Wanneer de melding wordt gemaakt bij de meldkamer, ligt de verantwoording daar. Dit telefoongesprek wordt genoteerd en opgeslagen in het dossier van de leerling.

Een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn kan een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders zodat we niet uitputtend alle signalen kunnen benoemen die zich kunnen voordoen.

Enkele zaken waarop de school moet letten zijn:

- Toename van pijn;
- Misselijkheid/braken;
- Verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen);
- Verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur);
- Verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

3. Het verstrekken van medicijnen en medische handelingen op verzoek

Wettelijke regels

De wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel.

Bepaalde handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen verricht worden door bevoegde of individueel bevoegd beroepsbeoefenaren. Medische handelingen mogen alleen verricht worden door artsen of in opdracht van de arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Concreet betekent dit dat, wanneer hiervan wordt afgeweken, medewerkers van een onderwijsinstelling eerst geschoold moeten worden door een BIG geregistreerde hulpverlener alvorens de vooraf afgesproken medische handelingen binnen de schoolorganisatie mogen worden verricht. Met dhr. Alfred de Jong van Precision Bijscholingen zijn afspraken gemaakt over deze scholing.

Voorbehouden handelingen zijn medische handelingen die onaanvaardbare risico's voor de gezondheid van een patiënt met zich meebrengen als ze door een ondeskundige worden uitgevoerd.

Het toedienen van medicijnen oraal of rectaal valt daar in principe niet onder, maar hier willen we als PCPO wel heel zorgvuldig mee omgaan. Daarom hebben we ook daartoe richtlijnen opgesteld door middel van een verklaring.

Medicijnen: De ouders blijven verantwoordelijk voor de medicatie die op school wordt toegediend. Wanneer de leerkracht de medicatie vergeet of verkeerd uitvoert, is de leerkracht verantwoordelijk voor de handeling.

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, antibiotica of neusspray bij toevallen. Ouders vragen dan aan de schoolleiding of een leerkracht deze middelen wil verstrekken en toedienen. Ouders blijven eindverantwoordelijk voor het medicijngebruik van hun kind.

De toestemming van de ouders wordt schriftelijk vastgelegd. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van

het kind kunnen leiden. Het gebruik van rectale medicatie heeft beslist niet de voorkeur.

In de schriftelijk vastlegging moet worden opgenomen om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden (zie medicijninstructie bijlage 2).

Ook de periode waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op vervaldatum moet worden vastgelegd. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leerkrachten verwachten en die weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Bij uitval van de vaste leerkracht zijn voor de invalleerkracht de medische gegevens en handelingen direct terug te vinden in de klassenmap. De inval leerkracht hoeft de taak van de groepsleerkracht in deze niet over te nemen i.v.m. onervarenheid.

Ouders die betrokken zijn bij schoolactiviteiten verstrekken geen medicijnen en verrichten geen medische handelingen. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden, maar altijd in overleg met school en ouders en volgens de regels van het protocol.

Enkele praktische richtlijnen:

- Medicijnen zitten in de originele verpakking
- Medicijnen zijn uitgeschreven op naam van het betreffende kind
- Verlooptdatum op de verpakking wordt gecontroleerd
- Lees goed de bijsluiter vanwege mogelijke bijwerkingen
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn gegeven heeft en controleer altijd de naam van het betreffende kind.

Er vindt binnen PCPO geen dubbelcheck plaats bij het toedienen van medicijnen door een tweede leerkracht. Een dubbelcheck blijkt in de praktijk niet haalbaar te zijn. De 1^e controle wordt gedaan door de ouders en de 2^e controle door de leerkracht om zeker te zijn dat de juiste medicatie wordt toegediend.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt

toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, dan wordt direct de huisarts of specialist in het ziekenhuis gebeld. Bij een ernstige situatie wordt direct het landelijke alarmnummer 112 gebeld. In alle gevallen moeten alle relevante gegevens voorhanden zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en /of specialist van het kind, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont (eventueel welke fout is gemaakt). Ouders hebben de plicht om te zorgen dat de juiste contact- en medische gegevens op school zijn.

Medische handelingen:

In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leerkrachten vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Deze handelingen vallen onder de wet BIG. Het uitgangspunt van de wet BIG is dat in principe iedereen handelingen op het gebied van de individuele gezondheidszorg mag uitvoeren, *mits* men aan de gestelde voorwaarden voldoet:

- Bevoegd tot de indicatiestelling van de Voorbehouden Handeling en de uitvoering hiervan, de arts;
- Bevoegd tot het functioneel zelfstandig verrichten van de Voorbehouden Handeling in opdracht van de eerstgenoemde bevoegde, de verpleegkundige;
- Bevoegd tot het verrichten van de handeling in opdracht, onder toezicht en met aanwijzing van de eerstgenoemde bevoegde.

Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij diabetespatiënten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door een erkende thuiszorgorganisatie of de ouders zelf op school verricht. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de schoolleiding en de leerkrachten gedaan.

Zodra er sprake is van een 'voorbehouden handeling', betekent dit dat dit in principe uitbesteed moet worden aan een deskundige. Uitgangspunt hierbij is: "*niet bevoegd = niet bekwaam*"

Hier kan beargumenteerd van worden afgeweken na de volgende procedure:

- a. Ouders dienen schriftelijk een verzoek in bij de school voor het verrichten van medische handelingen.
- b. De school onderzoekt in hoeverre zij hier onder de juiste voorwaarden aan kan voldoen, onder andere of de betreffende collega plus een aantal 'buur-collega's' geschoold kunnen worden door dhr. De Jong van Precision of een wijkverpleegkundige.
- c. Vervolgens geeft de school aan wel of niet op het verzoek van de ouders in te gaan.

- d. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring. Zodoende wordt een optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leerkracht en schoolleiding gewaarborgd.
- e. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leerkracht in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Bekwaamheidsverklaring

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Wanneer een leerkracht geen bekwaamheidsverklaring heeft, kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Ook wanneer de medewerker wel een bekwaamheidsverklaring heeft kan hij aansprakelijk worden gesteld bij niet juist handelen. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leerkracht doet. Deze verantwoordelijkheid is gemandateerd aan de directeur van de school. De aansprakelijkheidsverzekering van PCPO vermeldt de volgende clausule:

“Meeverzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerden voor schade voortvloeiend uit activiteiten die vallen onder de wet BIG, indien de leerkracht, die deze activiteiten verricht, door een medicus handelingsbekwaam is verklaard.”

Deze clausule bevestigt het belang van een bekwaamheidsverklaring. Voor de verzekeraar is een bekwaamheidsverklaring voldoende en verder contact is niet nodig.

Een directeur die niet kan bewijzen dat een leerkracht voor een bepaalde handeling bekwaam is, zal de gevraagde medische handelingen niet laten uitvoeren door deze leerkracht. Een leerkracht die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht, bijvoorbeeld omdat deze handeling al een hele tijd niet is verricht, mag de medische handeling eveneens niet uitvoeren. Een leerkracht die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handeling verricht, kan niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, dan stelt een medewerker van de school direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie (bedreiging ABC: ademhaling, bewustzijn en circulatie niet stabiel) of bij twijfel direct het landelijke alarmnummer 112. De medewerker zorgt ervoor dat hij alle relevante gegevens van het kind bij de hand heeft. Ouders zijn verantwoordelijk voor de juiste contactgegevens en medische informatie. Verder geeft de betrokken medewerker door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan, welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn en waar men zich bevindt.

4. Hoe te handelen bij langdurig / chronisch zieke kinderen

Men spreekt van een chronische ziekte als die een gemiddelde lange ziekteduur heeft (langer dan zes maanden) en in de meeste gevallen blijvend van aard is. Een chronische ziekte is over het algemeen (nog) niet afdoende behandelbaar of te genezen. Het onomkeerbare karakter van chronische ziekten onderscheidt ze van acute ziekten.

- De leerkracht en de directeur en/of intern begeleider (ib-er) hebben een intakegesprek met de ouders van het zieke kind.
- Samen met de ouders wordt besproken en vastgelegd welke aanpassingen er gedaan moeten worden.
- Is er sprake van een geïndiceerde leerling dan zal er een gesprek plaatsvinden, waarbij ook de ambulant begeleider aanwezig is. Is hier geen sprake van, dan bespreken we met de ouders de mogelijkheid om een consulente van Ziezon uit te nodigen of er wordt wanneer mogelijk alsnog een arrangement aangevraagd. (Ziezon is een netwerk ten aanzien van alles wat te maken heeft met ziek zijn en onderwijs.)
- Wanneer er sprake is van aanpassingen, dan worden deze door de ib-er met de directeur besproken.
- De leerkracht informeert zo nodig de andere leerkrachten.
- De leerkracht legt vast hoe en wanneer er met de ouders gecommuniceerd wordt.
- In geval van een duobaan wordt er vastgelegd hoe de collega's met elkaar en de ouders communiceren.
- De leerkracht zorgt dat de informatie over het zieke kind goed terug te vinden is voor collega's die les geven aan de groep of die bij ziekte de leerkracht vervangen.
- De directeur geeft bij de ziektevervanger van de leerkracht aan dat er sprake is van een langdurig/chronisch zieke en waar de informatie over het desbetreffende kind te vinden is.
- Deze informatie wordt opgenomen in het digitale dossier van het kind en/of de klassenmap en is altijd in de klas beschikbaar.
- In dit formulier wordt beschreven hoe het kind zijn pijn/ niet lekker voelen uit en van welke bijwerkingen van de medicijnen, die het kind slikt, sprake kan zijn.
- Wanneer er onder schooltijd medicijnen toegediend moeten worden, wordt ook dit in het formulier opgenomen. Speciale aanpassingen in de onderwijs leersituatie zijn ook hier terug te vinden.

- Wanneer nodig wordt er een ingedikt programma opgesteld. Dit gebeurt door de leerkracht en ib-er. In sommige gevallen zal het nodig zijn vakken te schrappen. Te denken valt aan gymlessen die fysiek te zwaar zijn of technieklessen waarbij stoffen gebruikt worden, waar de leerling niet tegen kan. Wanneer dit structureel is zal in sommige gevallen toestemming aan de inspectie gevraagd moeten worden. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de ib-er.
- De ambulante begeleider wordt altijd betrokken bij een ingedikt programma.
- De leerkracht regelt het contact met de groep wanneer de leerling langere tijd op school niet aanwezig is. Dit kan d.m.v. post, email, app of skype etc.
- Het is van belang dat de school zich realiseert dat er vooral op het emotionele vlak aandacht nodig is, voor zowel kind als ouders. Het is belangrijk dat ouders en kind de school als een veilige omgeving ervaren. Hier zal dus extra tijd voor ingepland moeten worden.
- Het is dus van belang dat er een goed dossier wordt aangelegd. Hierin is terug te vinden:
  - ⇒ Afspraken met externen.
  - ⇒ Extra tijd voor instructie.
  - ⇒ Extra tijd van het opzetten voor het aparte lesprogramma.
  - ⇒ Extra tijd die ouders moeten inzetten om dingen te regelen op school.
  - ⇒ Voorzieningen die geregeld moeten worden voor de momenten dat het kind zich niet goed voelt.

5. Hoe te handelen bij ongeneeslijk zieke kinderen

- Wanneer hierover een bericht binnenkomt en het niet afkomstig is van familie, dit bericht verifiëren.
- De leerkracht heeft overleg met directeur/leidinggevende en ib-er. Er wordt besproken wie het contact met de familie legt / onderhoudt. Dit zal meestal de leerkracht zijn. Wanneer de leerkracht hierbij ondersteuning nodig heeft, dan wordt dit geregeld.
- Aandachtspunten die met ouders besproken worden:
  - ⇒ Het te verwachten ziekteverloop.
  - ⇒ Wat de school voor ouders en kind kan betekenen.
  - ⇒ Informatieverstrekking: wie worden er geïnformeerd, door wie en wanneer.
- Het is van belang, dat de zieke leerling zo lang mogelijk bij het onderwijsproces betrokken blijft.
- De leerkracht regelt het contact met de school. Wanneer het voor de leerling niet meer mogelijk is de school te bezoeken, kan dit op een andere manier geregeld worden (bezoek bij de zieke leerling thuis of in het ziekenhuis, via mail, app of skype etc.). Dit alles natuurlijk in overleg met de ouders.
- De leerkracht regelt dat er ook in de groep ruimte is voor verwerking. Hierbij kan de ib-er ingeschakeld worden.
- Er is regelmatig contact met de directeur/leidinggevende en ib-er, waar nodig zullen zij de leerkracht ondersteunen.

Bij de ib-er is uitgebreide informatie over verdriet, angst en rouwverwerking bij kinderen te krijgen.

6. Richtlijnen: hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van

- a) het toedienen van medicijnen aan een kind
  - b) het uitvoeren van een medische handeling
    - Laat het kind niet alleen.
    - Probeer rustig te blijven.
    - Observeer het kind in ABC en probeer het gerust te stellen.
    - Let goed op de luchtweg, op de ademhaling en of het kind aanspreekbaar blijft (bloedomloop).
    - Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat twee kinderen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).
    - Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.
    - Bel bij een ernstige situatie (bedreiging ABC) of bij twijfel direct het landelijk alarmnummer 112, leg de situatie uit, geef een exacte plaats aan waar het kind zich nu bevindt en laat iemand daarna de ambulance opvangen; borg hun vrije intocht.
    - Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt).
- ✓ Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
1. Naam van het kind
  2. Geboortedatum
  3. Adres
  4. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen, persoon
  5. Naam + telefoonnummer van huisarts/specialist
  6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- ✓ Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):

1. Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.
4. In ernstige gevallen gaat een medewerker van school mee.

Bijlage 1: Toestemmingsformulier “Het kind wordt ziek op school” (bij elk kind jaarlijks invullen).
Gebruiken als bijlage bij het inschrijfformulier van de school.

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. In zo’n geval zal de school altijd contact opnemen met de ouder(s)/verzorger(s) of met een andere, door ouder(s)/verzorger(s) aangewezen, persoon, om te overleggen welke acties er moeten worden ondernomen. Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Er zal geen medicatie worden gegeven.

Wanneer de ouders niet bereikbaar zijn, zal de huisarts van het kind worden gebeld. Als de huisarts onbereikbaar is zal er contact worden gezocht met de huisarts in de directe omgeving van de school. Is ook deze huisarts niet bereikbaar, dan zal de Spoed Eisende Hulp (tussen 17.00 en 08.00 uur de huisartsenpost) of 112 worden gebeld. Alle communicatie zal schriftelijk worden vastgelegd in het dossier van de leerling. De privacy wordt gewaarborgd.

(u bent er zelf verantwoordelijk voor dat de gegevens op school bekend zijn)

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelswijze ten behoeve van:

Leerling

Naam : _____

Geboortedatum : _____

Adres : _____

Postcode en plaats : _____

Huisarts : _____

Telefoon : _____

Ouder(s) / verzorger(s)

Naam : _____

Telefoon thuis : _____

Telefoon werk : _____

Mobiel : _____

Ouder(s) / verzorger(s)

Naam : _____

Telefoon thuis : _____

Telefoon werk : _____

Mobiel : _____

Te waarschuwen persoon, indien ouder(s) / verzorger(s) niet te bereiken zijn:

Naam : _____

Telefoon thuis : _____

Telefoon werk : _____

Mobiel : _____

Informatie voor de arts, ambulancedienst of SEH :

mijn kind is overgevoelig voor de onderstaande zaken (*middelen*)

❖ Medicijnen:

Naam: _____

❖ Ontsmettingsmiddelen

Naam: _____

❖ Smeerseltje tegen bijvoorbeeld insectenbeten

Naam: _____

❖ Pleisters

Naam: _____

❖ Overig

Naam: _____

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn (bv. is mijn kind bekend met bepaalde ziekte of medicijngebruik)

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de groepsleerkracht en directie van de school? Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondertekening:

Naam ouder / verzorg : _____

Plaats : _____

Datum : _____

Handtekening : _____

Bijlage 2: Toestemmingsformulier “Het verstrekken van medicijnen op verzoek” (alleen invullen indien het kind medische handelingen nodig heeft en/of medicijnen krijgt op school).

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Leerling

Naam : _____

Geboortedatum : _____

Adres : _____

Postcode en plaats : _____

Huisarts : _____

Telefoon : _____

Specialist : _____

Telefoon : _____

Ouder(s) / verzorger(s)

Naam : _____

Telefoon thuis : _____

Telefoon werk : _____

Mobiel : _____

Het medicijn is nodig voor onderstaande ziekte:

_____

Naam medicijn + aantal milligram

_____

Uiterlijk en hoe in te nemen? Voor of na het eten, juist niet met... (melk

bijvoorbeeld) _____

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden

➤ _____ uur

➤ _____ uur

➤ _____ uur

➤ _____ uur

Medicijn mag alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

_____
_____

Dosering van het medicijn: _____

Wijze van toediening: _____

Wijze van bewaren _____

(kopie bijsluiter toevoegen)

Controle op vervaldatum door: _____ (naam)

_____ (functie)

Ondergetekende, ouder / verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leerkracht die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Naam ouder / verzorger: _____

Plaats : _____

Datum : _____

Handtekening : _____

Medicijninstructie

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op:

_____ (datum)

Door:

Naam : _____

Functie : _____

Van : _____

(instelling)

Aan:

Naam : _____

Functie : _____

Van : _____

(naam school en plaats)

Aan:

Naam : _____

Functie : _____

Van : _____

(naam school en plaats)

Aan:

Naam : _____

Functie : _____

Van : _____

(naam school en plaats)

Handtekening instructeur

_____

Handtekening instructieontvanger

_____

_____

_____

Bijlage 3: Uitvoeren van medische handelingen.

Verklaring

Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming voor het uitvoering van de zogenaamde “medische handeling” op school bij:

Leerling

Naam : _____

Geboortedatum : _____

Adres : _____

Postcode en plaats : _____

Huisarts : _____

Telefoon : _____

Specialist : _____

Telefoon : _____

Ouder(s) / verzorger(s)

Naam : _____

Telefoon thuis : _____

Telefoon werk : _____

Mobiel : _____

Medisch contactpersoon

Naam : _____

Telefoon : _____

Beschrijving van de ziekte waarvoor de “medische handeling” op school bij de leerling nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren “medische handeling”:

De “medische handeling” moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

- _____ uur
- _____ uur
- _____ uur
- _____ uur

De “medische handeling” mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

Manier waarop de “medische handeling” moet worden uitgevoerd:

Eventuele extra opmerking:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig: ja / nee*

* Indien niet aanwezig, mogen er geen medische handeling verricht worden!

Ondergetekende:

Naam ouder / verzorger: _____

Plaats : _____

Datum : _____

Handtekening : _____

Bijlage 4: Uitvoeren van medische handelingen (bekwaamheidsverklaring)

Verklaring

Bekwaam uitvoeren van medische handelingen

Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen.

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling:

Verklaart dat:

Naam werknemer : _____
Functie : _____
Werkzaam aan/bij : _____

Na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

Naam leerling : _____
Geboortedatum : _____

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

Ondertekende:

Naam : _____

Functie : _____

Werkzaam aan/bij : _____

Plaats : _____

Datum : _____

Handtekening : _____

